

การพัฒนาและขับเคลื่อนโครงการ

“อยู่ดี มีแสง แบ่งปัน
เต็มฝันชุมชนบ้านโคกพลวง บุรีรัมย์”

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

0 4461 3258

buriram@alro.go.th

ส.ป.ก.บุรีรัมย์

ที่มาของโครงการ

ชุมชนบ้านโคกพลวงเป็นชุมชนเก่าแก่ในตำบลหนองโบสถ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาความยากจนเชิงโครงสร้างมาอย่างต่อเนื่อง ชุมชนมีพื้นที่ 2,500 ไร่ เป็นพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน 1,544 ไร่ โดยร้อยละ 80 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และมีประชากร 160ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565) รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนในชุมชนอยู่ที่ประมาณ 54,800 บาทต่อปีต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศถึงร้อยละ 38 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความยากจนของชุมชน ดินร่วนปนทรายความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และการขาดแคลนน้ำ ระบบการผลิตเน้นปลูกพืชเชิงเดี่ยว มีต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรขาดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตและการตลาดพึ่งพาพ่อค้าคนกลางทำให้ขาดอำนาจต่อรองด้านราคา

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ริเริ่ม "โครงการอยู่ดีมีเฮง แบ่งปัน เติมฝันชุมชนบ้านโคกพลวง บุรีรัมย์" โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนโครงการมุ่งเน้นการพัฒนาระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติการพัฒนาแหล่งน้ำ การส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร การฝึกอบรมทักษะอาชีพและการขยายโอกาสทางการตลาด แนวทางเหล่านี้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

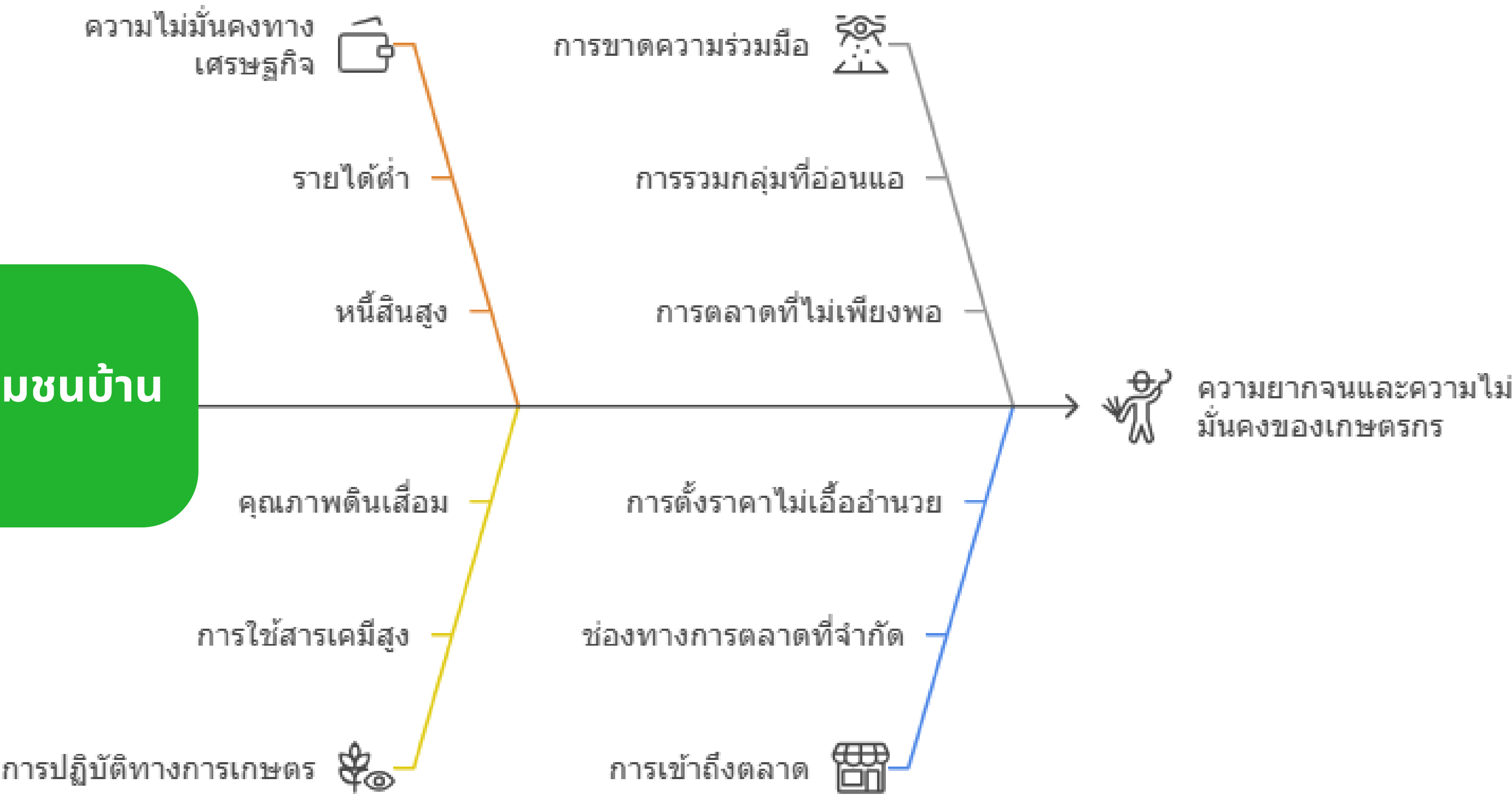

โครงการอยู่ดี มีแสง แบ่งปัน เติมฝันชุมชนบ้านโคกพลวง บุรีรัมย์

การจัดการความยากจนและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ปัญหาชุมชนบ้าน

โครงการอยู่ดี มีแสง แบ่งปัน เติมฝันชุมชนบ้านโคกพลวง บุรีรัมย์

ต้นน้ำ

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนางรอง

- จัดทำฐานข้อมูลครัวเรือน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์

- วิเคราะห์การถือครองที่ดิน
- วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ด้วย ระบบ GIS
- จัดทีมพี่เลี้ยง

สำนักงานเกษตรอำเภอนางรอง

- จัดทีมพี่เลี้ยง
- ใช้ศูนย์ ศพก. จัดทำแปลงเรียนรู้ในชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโบสถ์

- จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนและระบบออมทรัพย์

สำนักงานพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์

- วิเคราะห์คุณภาพดิน น้ำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

- จัดทำระบบติดตามตัวชี้วัดระดับครัวเรือน และชุมชน

กลางน้ำ

สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์

- ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการปลูกพืชกแคร่
- สร้างวิทยากรท้องถิ่น
- ส่งเสริมการตลาดและการแปรรูปผลผลิต

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรบุรีรัมย์

- ส่งเสริมความรู้ด้านมาตรฐาน
- การควบคุมคุณภาพการผลิต
- ตรวจสอบมาตรฐานย้อนกลับ

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บุรีรัมย์

- ส่งเสริมด้านการจัดทำบัญชี

สำนักงานพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์

- ส่งเสริมองค์ความรู้การบำรุงบำรุงดิน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์

- ส่งเสริมความรู้ ควบคุมคุณภาพ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

- การเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ศูนย์พัฒนาชนบททพสมผสานนางรอง

- สนับสนุนเงินทุน

ปลายน้ำ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโบสถ์

- ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์

- ส่งเสริมการจำหน่าย แบบออฟไลน์ และออนไลน์

สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์

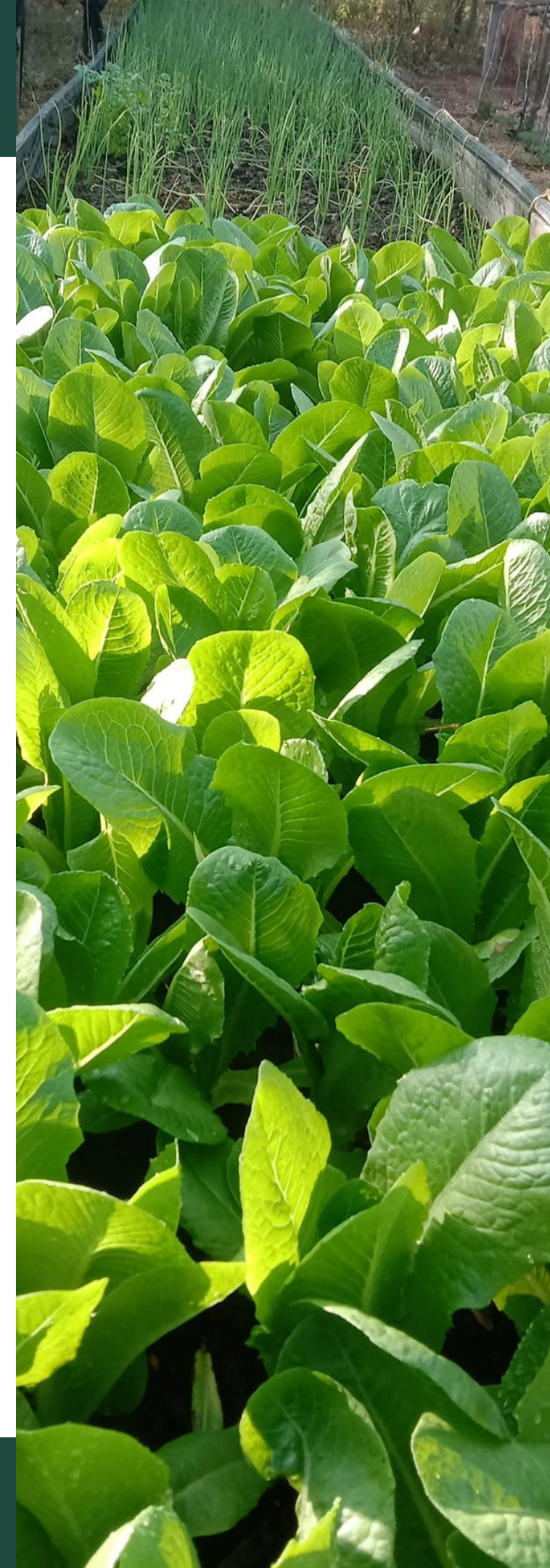
- ติดตามประเมินผล
- รายงานความก้าวหน้า
- ถอดบทเรียนเพื่อการขยายผล

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การดำเนินงานโครงการอยู่ดี มีแฮง แบ่งปัน เติมฝันชุมชนบ้านโคกพลวง บุรีรัมย์

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

การขยายเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์

การสร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อแบ่งปันความรู้และทรัพยากร

การปลูกผักลอยฟ้า

การนำเทคนิคการเกษตรที่ทันสมัยมาปรับใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต

กองทุนหมุนเวียน

การออมและการลงทุนเพื่อความมั่นคงทางการเงินของชุมชน

การเกษตรแบบผสมผสาน

การรวมพืชหลากหลายชนิดเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มความหลากหลาย

ตลาดชุมชน

การสร้างตลาดเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น

การลดการใช้สารเคมี

การลดสารเคมีเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

ผลกระทบจากโครงการพัฒนาชุมชน

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

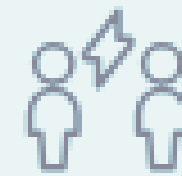
- เกษตรผสมผสาน
- พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ
- มาตรฐานการผลิตข้าว
- ตลาดชุมชน
- กองทุนหมุนเวียนชุมชน

ผลกระทบด้านความมั่นคง

- ลดหนี้สิน
- ความมั่นคงทางอาหาร
- ระบบสนับสนุน
- เครือข่ายความร่วมมือ

ผลกระทบจาก โครงการ พัฒนาชุมชน

ผลกระทบด้านสังคม

- เครือข่ายความรู้
- รวมกลุ่มผลิต
- ความสัมพันธ์ในครอบครัว
- พัฒนาผู้นำชุมชน
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

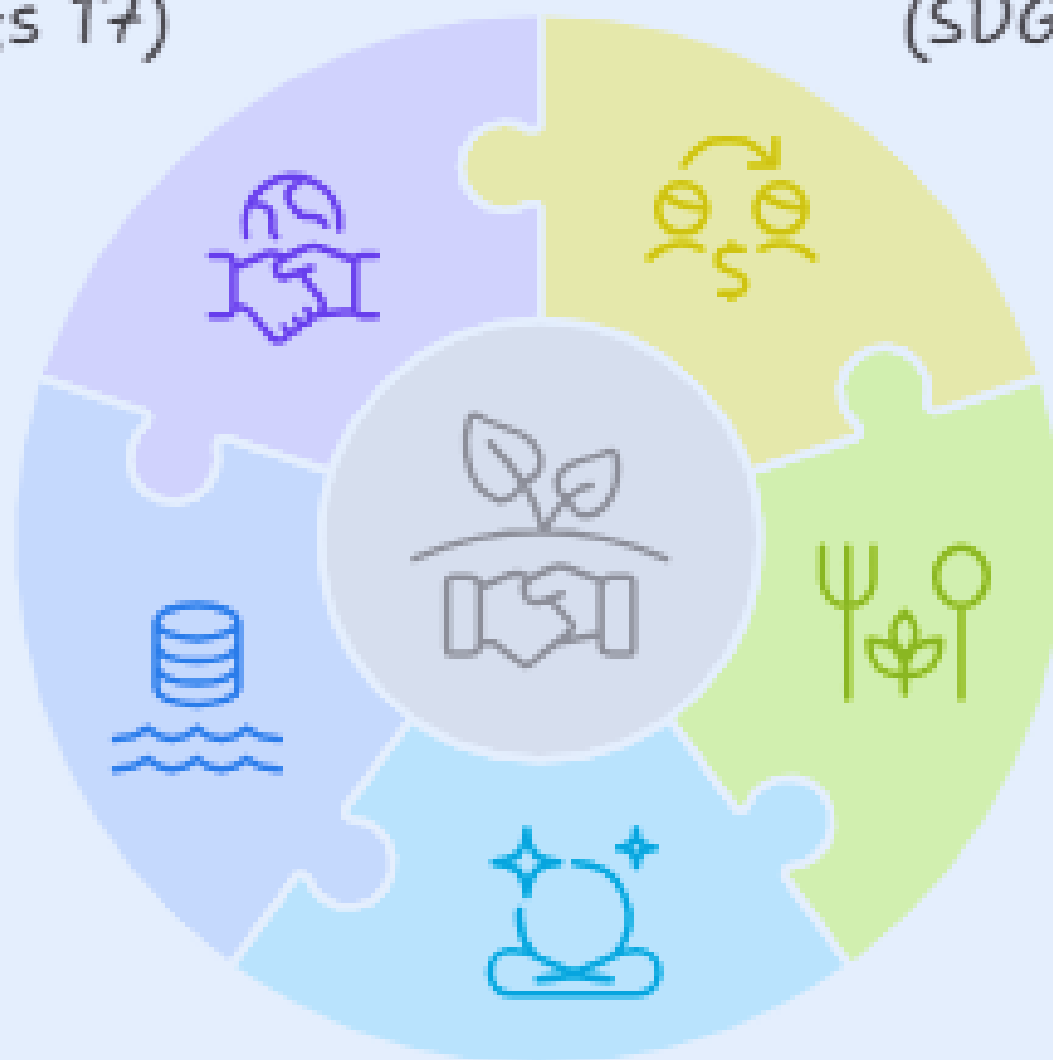
- ลดสารเคมี
- ฟื้นฟูดิน
- ความหลากหลายทางชีวภาพ
- ระบบการผลิตที่เป็นมิตร

การพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชน (SDGs)

ความร่วมมือเพื่อการ
พัฒนาที่ยั่งยืน
(SDGs 17)

การลดความยากจน
(SDGs 1)

การจัดการ
ทรัพยากรน้ำ
(SDGs 6 และ 12)

ความมั่นคงทาง
อาหาร
(SDGs 2)

สุขภาพและความ
เป็นอยู่ที่ดี
(SDGs 3)

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผลสัมฤทธิ์ “อยู่ดี มีแสง แบ่งปัน เต็มฝันชุมชนบ้านโคกพลวง บุรีรัมย์”

มิติ “อยู่ดี” (ด้านเศรษฐกิจ)

1. รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากการปลูกผักยกแคร่และข้าว GI
2. ต้นทุนการผลิตลดลง
3. เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิต (ข้าว GI)
4. สร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

มิติ “มีแสง” (ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม)

1. สามารถปลูกผักปลอดสารไว้บริโภคเอง
2. สมาชิกในครัวเรือนมีสุขภาพดีขึ้น
3. เกิดระบบนิเวศการเกษตรที่สมดุล
4. ลดการปนเปื้อนสารพิษในสิ่งแวดล้อมและผลผลิต

มิติ “แบ่งปัน” (ด้านสังคมและเครือข่าย)

1. ขยายเครือข่ายการผลิตอาหารปลอดภัย
2. สร้างพลังการเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชน
3. เกิดระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลในชุมชน
4. อนุรักษ์และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. เกิดพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ต้นทุนการผลิตลดลง

5,250 บาท/ไร่

2,750 บาท/ไร่

สร้างมูลค่าเพิ่ม

การรับรองมาตรฐาน GI

การพัฒนาระบบตลาด

- ตลาดหน้าสวน
- ตลาดหน้าบ้าน
- ระบบรวบรวมการกระจายสินค้าไปยังตลาดภายนอก

ความมั่นคงทางอาหาร

- ปลูกผักปลอดสารพิษบริโภคเอง
- ลดค่าใช้จ่าย

ลดการใช้สารเคมี

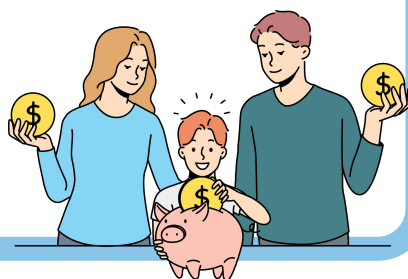
ลดการปนเปื้อนของสารเคมี

ฟื้นฟูระบบนิเวศ

- ปรับเปลี่ยนจากพืชเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรผสมผสาน
- เพิ่มความหลากหลายทางกายภาพ

จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนชุมชน

ส่งเสริมการออม

ขยายเครือข่าย

และถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ

การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน

- สร้างหลักประกันความมั่นคงทางสังคม
- เกิดการวางแผนทางการเงินอย่างเป็นระบบ

